

Elżbieta Ruta
Józef Malinowski
Jarosław Matysiak
Poznań

**MATERIAŁY JERZEGO SZULCZEWSKIEGO
(1879–1969)
(P.III–81)**

Jerzy Wojciech Szulczewski urodził się 23 kwietnia 1879 roku w Ciencisku na Kujawach, w chłopskiej rodzinie Marcina i Julianny ze Skowronów. W latach 1885–1899 uczęszczał do szkoły powszechnej w Ciencisku i Seminarium Nauczycielskiego w Kcyni. Następnie, aż do odzyskania przez Polskę niepodległości był nauczycielem i kierownikiem szkoły powszechnej w Brudzynie pod Janowcem. W latach 1918–1919 uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim w powiecie żnińskim; był przewodniczącym Rady Chłopskiej w Brudzynie i delegatem Powiatowej Rady Chłopskiej w Żninie. Z wyboru Powiatowej Rady Ludowej został komisarzem d/s spolszczenia szkół w obwodzie janowieckim.

Po Powstaniu Wielkopolskim Jerzy Szulczewski został nauczycielem dyplomowanym w żeńskim Seminarium Nauczycielskim im. Marii Konopnickiej w Poznaniu (od 1919 roku), gdzie do 1928 roku uczył biologii. W międzyczasie (1919–1920) uczestniczył w pracach komisji Programowo Podręcznikowej przy kuratorium Szkolnym w Poznaniu. Został również członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Komitetu Ochrony Przyrody.

W latach 1920–1921 uczęszczał na wykłady Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Poznańskiego (UP), jednocześnie do roku 1924 pełnił funkcję kierownika działu przyrodniczego i prehistorycznego Muzeum Wielkopolskiego, gdzie po krótkim czasie dokonał spolszczenia nazewnictwa eksponowanych zbiorów. Prowadził też intensywne prace badawczo-publicystyczne w dziedzinie florystyki, faunistyki i fizjografii. W uznaniu jego osiągnięć naukowych Polska Akademia Umiejętności (PAU) w Krakowie wybrała go na członka komisji Fizjograficznej (1924) oraz Komisji Geograficznej (1927) PAU.

Jerzy Szulczewski był również wykładowcą na Kursach Ogrodniczych w Poznaniu, a w latach 1928–1931 wykładał botanikę i pszczelarstwo w Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu, skąd w 1931 roku przeszedł na emeryturę. W latach trzydziestych, zamieszkując w Puszczykowie koło Poznania prowadził prace badawcze nad przyrodą wówczas tworzonego Wielkopolskiego Parku Narodowego. Prace te kontynuował będąc w okresie okupacji niemieckiej pracownikiem fizycznym w szkołach niemieckich w Poznaniu.

Po wojnie, w latach 1946–1947 uczył się w Miejskim Liceum Handlowym w Poznaniu, a następnie do 1958 roku pracował w Ogrodzie Botanicznym UP. W tym też roku przeszedł ponownie na emeryturę.

Był samoukiem, etnografem i przyrodnikiem, zasłużonym badaczem folkloru oraz przyrody Wielkopolski i Kujaw. Pierwsze prace publicystyczne ogłosił na łamach prowincjonalnego pisma „Rogasener Familienblatt” w 1901 roku. Zawierały powiastki ludowe i opisy obrzędów ludowych istniejących na Kujawach na przełomie XIX i XX wieku.

Swój dorobek z dziedziny folklorystyki (ok. 40 publikacji) zawarł w zbiorze *Allerhand fahrendes Volk in Kujawien*. Udało mu się go opublikować w Lesznie w 1906 roku, dzięki pomocy niemieckiego etnografa Otto Knoopa. W sumie Jerzy Szulczewski zebrał prawie 200 podań, bajek, legend i anegdot, które opublikował częściowo pod swoim, częściowo pod nazwiskiem Otto Knoopa. Zamieszczał je w niemieckojęzycznych pismach takich jak: „Aus dem Posener Lande”, „Zeitschrift für Volkskunde”, „Hessische Blätter für Volkskunde”, „Mitteilungen der Schlesischen Gesellschaft für Volkskunde” oraz we wspomnianych już „Rogasener Familienblatt”. Jednak znaczna część tych materiałów ze względu na ich narodowy, ludowy charakter nie została wówczas przez władze pruskie dopuszczona do druku i do dziś istnieje tylko w rękopisach.

W latach trzydziestych Jerzy Szulczewski opublikował 17 artykułów związanych tematycznie z folklorem kujawskim, w inowrocławskim „Piaście”, dodatku do „Dziennika Kujawskiego” (1935–1939). W tym okresie zajmował się głównie naukami przyrodniczymi, zwłaszcza mykologią, cecidiologią i entomologią, z której to dziedziny ogłosił ok. 50 publikacji. Opisał też ok. 60 nowych form i gatunków owadów, roślin zielnych i grzybów. 40 publikacji poświęcił przyrodzie i folklorowi Wielkopolskiego Parku narodowego. Najbardziej znaną dziś i aktualną pracą florystyczną jest opublikowany w 1951 roku *Wykaz roślin naczyniowych w Wielkopolsce dotąd stwierdzonych*. Jerzy Szulczewski ilustrował swe prace własnoręcznie, rzadko posługując się techniką fotograficzną. W trakcie swego życia ogłosił łącznie ponad 200 publikacji.

Był dwukrotnie żonaty. Z Jadwigą Stranz i Marią Skoraczewską. Z pierwszego małżeństwa miał czworo dzieci: córki Janinę, Stefanię i Aurelię oraz syna Donata.

Jerzy Szulczewski zmarł 13 marca 1969 roku w Kościanie. Pochowany został 16 marca na cmentarzu rzymskokatolickim parafii Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie.

Materiały będące w posiadaniu PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu są zaledwie częścią jego ogromnej spuścizny. Przekazane zostały do Archiwum we wrześniu 1988 roku z Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, dokąd trafiły z Zakładu Paleozoologii. Materiały te, w większości rękopisy o objętości 0,70 mb. pochodzące z lat 1864–1963 znajdowały się w rozsypie. Niektóre, ze względu na zły materiał piśmienniczy zachowały się w nie najlepszym stanie i są mało czytelne. W 1993 roku z Instytutu Etnologii UAM wpłynęły do poznańskiego Oddziału Archiwum PAN kserokopie przechowywanych tam zbiorów etnograficznych Szulczewskiego, o objętość 0,15 mb. Całość opracowała w latach 1993–1994 Elżbieta Ruta. W 2026 r. inwentarz został przepisany, przeredagowany i uzupełniony przez Józefa Malinowskiego i Jarosława Matysiaka.

Całość posiadanych przez PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu materiałów podzielona została na siedem grup, z czego najobszerniejszą stanowią prace twórcy spuścizny (j. a. 1–14). Ze względu na obszar zainteresowań twórcy spuścizny zostały one rozdzielone tematycznie na prace etnograficzne (j. a. 1, 5–8) i fizjograficzne (j. a. 2–4, 9–14).

Materiały etnograficzne, to bogaty zbiór legend, opowiadań, opisów obrzędów i zwyczajów ludowych szeroko pojętej kultury ludowej z rodzinnych stron Jerzego Szulczewskiego, Kujaw, Pałuk, oraz okolic Brudzyń koło Janowca, Puszczykowa i samego

Poznania. Według oceny poznańskiego etnologa Wojciecha Łysiaka, jest to materiał porównywalny ze zbiorem Oskara Kolberga z terenu Wielkopolski.

Charakter niektórych materiałów i ich techniczne opracowanie pozwoliły wyodrębnić zbiory źródeł, z których niewielka tylko część była publikowana. Niektóre fragmenty zapisów etnograficznych powtarzają się wielokrotnie w różnych wersjach i różnych zbiorach. Być może w planach Jerzego Szulczewskiego miały być wielokrotnie wykorzystywane. Często też nie można było rozdzielić prac o różnej tematyce, gdyż znajdowały się w jednym zeszycie czy notesie.

Część spuścizny dotycząca badań fizjograficznych prowadzonych przez Jerzego Szulczewskiego pochodzi z okresów po I i II wojnie światowej i jest zaledwie fragmentem jego dorobku z tej dziedziny. Zawierają głównie materiały warsztatowe do prac publikowanych (także tych, których w spuściznie nie ma), tzn. duże ilości drobnych zapisów, notatek, opisów roślin i zwierząt oraz relacji z obserwacji przyrodniczych. Obok materiałów rękopiśmiennych w grupie tej znajduje się zbiór fotografii krajoznawczych z terenu Wielkopolski, połączonych w odręcznie opisany album oraz zamieszczone przez twórcę spuścizny w jednej teczkę materiały dotyczące Wielkopolskiego Parku Narodowego, który stał się bazą wszechstronnych badań fizjograficznych i etnograficznych Wojciecha Szulczewskiego po jego przejściu na emeryturę w 1958 roku.

Trudno ustalić czas powstania większości materiałów, autor bowiem nie datował swoich prac w rękopisie. Dlatego daty ich powstania najczęściej ustalone zostały na podstawie analizy ich treści.

Pozostałe części spuścizny to nieliczne zachowane dokumenty działalności twórcy spuścizny (j. a. 15–17), materiały biograficzne (j. a. 18), korespondencja (j. a. 19) oraz materiały o twórcy zespołu (j. a. 20). Wśród materiałów działalności na uwagę zasługują 2 jednostki zawierające dokumenty Komisji Fizjograficznej Poznańskiego Oddziału PAU, której członkiem był Jerzy Szulczewski. Spuściznę zamykają materiały osób obcych (j. a. 21) oraz załączniki (j. a. 22), obejmujące prace dedykowane twórcy spuścizny i drobne druki z biogramami przyrodników.

Po uporządkowaniu i zinventaryzowaniu zespół Jerzego Szulczewskiego obejmuje 0, 40 mb akt. W zbiorach PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu zespół otrzymał sygnaturę P.III–81. Całość obejmuje 22 jednostki i 16 aneksów.

Źródła i bibliografia

1. Materiały Jerzego Szulczewskiego, PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu, sygn. P. III–81, j.16, 18.
2. Burszta Józef, *Dorobek folklorystyczny regionalisty Jerzego Wojciecha Szulczewskiego (1879–1969)*, „Lud”, t. 54/1970, s.168–175.
3. Dereżyński Mieczysław, *J. W. Szulczewski z Cienciska*, „Piast”. Dodatek niedzielny, oświatowo-społeczny „Dziennika Kujawskiego”, Nr 49/1937.
4. Dzieczkowski Andrzej, *Jerzy Wojciech Szulczewski, kujawsko-wielkopolski etnograf, fizjograf i pedagog, 1879–1969*, Strzelno 1977.
5. Tegoż, *Jerzy Wojciech Szulczewski*, „Wielkopolski Słownik Biograficzny”, Warszawa–Poznań 1981, s. 746.

6. Łysiak Wojciech, *Jerzy Wojciech Szulczewski jako dokumentalista literatury popularnej*, „Literatura Ludowa”, R. 33, I–II, 1939, nr 1, s. 43–52.
7. Tegoż, *O potrzebie wydania prac etnograficzno-folklorystycznych J. W. Szulczewskiego*, „Kronika Wielkopolski”, Nr 4/1992, s. 42 i n.
8. *Na 80. rocznicę urodzin prof. J. W. Szulczewskiego, zasłużonego badacza przyrody Wielkopolski*, „Przyroda Polski Zachodniej”, 1959, z. 1–2, s. 194–202.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Prace twórcy spuścizny	1–14
A. Artykuły naukowe i popularnonaukowe	1–4
a. Etnografia	1
b. Fizjografia	2–4
B. Materiały warsztatowe	5–14
a. Etnografia	5–8
b. Fizjografia	9–14
II. Materiały działalności twórcy spuścizny	15–17
III. Materiały biograficzne	18
IV. Korespondencja	19
V. Materiały o twórcy zespołu	20
VI. Materiały osób obcych	21
VII. Załączniki	22

I. PRACE TWÓRCY SPUŚCIZNY

A. Artykuły naukowe i popularnonaukowe

a. Etnografia

1. Artykuły o tematyce etnograficznej i historycznej
Powiastki etnograficzne.
Przed 1939, rkp., masz., 1. sz., k. 219, zob. aneks 1
- b. Fizjografia**
2. Bruliony artykułów o tematyce przyrodniczej
1930–1940, rkp., masz., j. łac., pol., 1., sz., k. 169, zob. aneks 2
3. Wielkopolski Park Narodowy
Bruliony artykułów, materiały warsztatowe, mapki
Ok. 1939–1945, rkp., masz., j. łac., niem., pol., 1. k. 220, zob. aneks 3
4. *Skamienieliny narzutowe Wielkopolski*
B.d., rkp., masz., 1. sz., k. 80

B. Materiały warsztatowe

a. Etnografia

5. Folklor Wielkopolski i Kujaw
Obrzędy ludowe, lecznictwo ludowe, czary, wierzenia demonologiczne. Kserokopie materiałów źródłowych przechowywanych w Instytucie Etnologii UAM, teczką I
1900–1963, rkp., masz., j. niem., nuty, 1., k. 141, zob. aneks 4

6. Folklor Wielkopolski i Kujaw

Zbiory pieśni, bajek, opowiadań, przysłów i wierszy. Opisy obrzędów ludowych.
Kserokopie materiałów źródłowych przechowywanych w Instytucie Etnologii UAM,
teczka II

1900–1940, rkp., masz., j. niem., pol., nuty, 1. k. 140, zob. aneks 5

7. Folklor Wielkopolski i Kujaw

„Entwürfe II”, „Sammlung I”, „Volkskunde. Band III”

1900–1902, rkp., j. niem., pol., sz., k. 229

8. Materiały warsztatowe, notatki, zapiski, strzępy artykułów o tematyce ludowej

Przed 1939, rkp., 1. sz., k. 342, zob. aneks 6

b. Fizjografia

9. Notatki przyrodnicze, spisy roślin, miejsca występowania roślin i zwierząt

B. d., rkp., j. łac., niem., pol., 1. k. 292, zob. aneks 7

10. Zapiski przyrodnicze, notatki z obserwacji, opisy roślin

1906–1961, rkp., masz., druk, j. łac., niem., pol., 1. k. 196, zob. aneks 8

11. Wypisy i notatki z obserwacji i badań przyrodniczych

1909–1962, rkp., j. łac., niem., pol., 1., sz., k. 133, zob. aneks 9

12. Mapy, fotografie przyrodnicze, ilustracje roślin i szkodników roślin

B. d., 1., k. 72, zob. aneks 10

13. Photographien der Natur - Denkmäler für die Provinz Posen (Zdjęcia krajobrazowe z terenu Wielkopolski)

1905–1912, rkp., j. niem., sz., k. 97, fot. + klisze 92

14. Paleozoologia

Wycinki z prasy niemieckiej

1864–1939, rkp., druk, j. niem., 1. k. 98

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI

15. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej i społecznej

1925–1937, rkp., masz., druk, j. łac., pol., 1., k. 34, zob. aneks 11

16. Akta Komisji Fizjograficznej Poznańskiego Oddziału PAU

1925–1930, rkp., masz., sz., k. 102

17. Akta Komisji Fizjograficznej Poznańskiego Oddziału PAU

1926–1938, rkp., 1., k. 97

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

18. Życiorysy autorskie, bibliografie prac własnych, zapiski biograficzne, materiały gospodarcze

1903–1960, rkp., masz., druk, j. ang., niem., pol., 1., k. 44, zob. aneks 12

IV. KORESPONDENCJA

19. Korespondencja wychodząca i wpływająca twórcy spuścizny

Osoby i instytucje A–Z i adresaci niezidentyfikowani

1906–1968, rkp., masz., druk, j. niem., pol., 1., k. 103, zob. aneks 13

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

20. Broszura i artykuły prasowe poświęcone osobie i dorobkowi J. W. Szulczewskiego 1970–1992, masz., druk, 1., sz., k. 30, zob. aneks 14

VI. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

21. Korespondencja osób obcych
1909–1944, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 12, zob. aneks 15
22. Alina Scholzówna, Roman Kobendza, *Objaśnienia do projektu zadrzewienia trzech odcinków drogi państwowej nr 17 pomiędzy Kłodawą a Poznaniem*
L. Padlewski, *Epidemiologia dżumy. Referat na posiedzenie Towarzystwa Przyrodniczego im. Kopernika. Streszczenie*
B. d., druk, l., k. 29

VII. ZAŁĄCZNIKI

23. Nadbitki z czasopism z biogramami naukowców, prace z dedykacjami dla twórcy spuścizny
1910–1955, druk, j. niem., pol., sz., k. 233, zob. aneks 16

ANEKS 1

- J. 1. Artykuły o tematyce etnograficznej i historycznej. Powiastki etnograficzne
1. Artykuły etnograficzne i historyczne
 - a/ *Bismarck w Wielkopolskiej poezji ludowej*
 - b/ *Choroby, zgon i pogrzeb w zwyczajach i przesądach kujawskich*
 - c/ *Przyczynki do kujawskich stosunków wczesnohistorycznych*
 - d/ *Siły nieczyste*
 - e/ *Zwierzęta w mianownictwie, zwyczajach i przesądach kujawskich w pamiątkach, czyli sztambuchach młodzieży szkolnej*
 2. Powiastki etnograficzne
 - a/ *Gdy sądzono o znachorstwo. Z doli i niedoli kujawskiego przyrodnika*
 - b/ *Jak Kuba kandydował na wolnomularza; na odwrocie: O kamieniach piorunowych*
 - c/ *Mój zatarg z prawem prasowym.; W kolizji z prawem prasowym.*
 - d/ *O Cyrylu i Metodym; na odwrocie: O burku wabiącym się Bismarck.*
 - e/ *O podziomkach; na odwrocie: O pojedynku bałkańskim*
 - f/ *Powieści pomorskie według opowiadań Augusta Baldowskiego, zebrał J. W. Szulczewski*
 - g/ *Profesor i siadarka*
 - h/ *Przygody z parasolem*
 3. Powiastki etnograficzne
 - a/ *Dokładność*
 - b/ *Jak Nuchem Szmul dostał się do nieba*
 - c/ *Jak świętego Jacka, przerobiono na agenta niemieckiego obszarnika*
 - d/ *Jak Składkowski nakazał malowanie płotów*
 - e/ *Jak z Nieboraka miał powstać Himmelkrebs*
 - f/ *Kiedy za wykrycie stonki płacono nagrodę*

g/ *Miasto i wieś*

h/ *O prorokach*

i/ *Profesor i siadarka*

5. *Przyroda w powieściach kujawskich* – zbiór powiastek ludowych, cz. I–VI

6. *Wielkopolska w walce z nalogiem pijaństwa przed stu laty*

7. *Wielkopolski strajk szkolny*

8. *Wielkopolskie nazwy miejscowości i ich powstanie* /brulion/

9. *Zapomniane rośliny użytkowe niegdyś w Wielkopolsce hodowane* /brulion/

10. *Zwierzęta w mianownictwie, o przesądach i zwyczajach ludu kujawskiego*

ANEKS 2

J. 2. Bruliony artykułów o tematyce przyrodniczej

1. *Grzyb* *ithyophalus impudicus*. *Franciszek i jego goście*, b. d.

2. *Klimat Wielkopolski*, b. d.

3. *Kwiaty dziwotwórcze i wspólna przyczyna ich powstania*, b. d.

4. *Mikrolepidoptery Wielkopolski. Staśmienia roślin*, b. d.

5. *Ochrona przyrody a zielarstwo*, b. d.

6. *O krecie zdań kilka*, b. d.

7. *O nibykwiatach* /pseudoflores/ i spokrewnionych z nimi spaczeniach, ok. 1930

8. *O roślinności Gorzowa powojennego*, ok. 1950

9. *O wędrówkach owadów*, na odwrocie: *O zastępieniu Wielkopolski*, b. d.

10. *Szkic florystyczny Słoniska w Słonawach*, ok. 1950

11. *Szkodliwy – pożyteczny*, b. d.

12. *Szkolne wystawy przyrodnicze, czyli przyroda na parapecie okna*, b. d.

13. *Wędrówki zwierząt*, na odwrocie: *Wpływ zmieniającego się klimatu na roślinność Wielkopolski*, b. d.

14. *W grzybobraniu ostrożność konieczna!* b. d.

15. *Wpływ zmian klimatu na faunę Wielkopolski*, na odwrocie powiastka ludowa: *Wróżbita świerszcz*, 1946

ANEKS 3

J. 3. Wielkopolski Park Narodowy. Bruliony artykułów, materiały warsztatowe, mapki

1. *Błonkówki* /hymenoptera/ *Wielkopolskiego Parku Narodowego*, na odwrocie: *Znalezisko grobów prehistorycznych w Puszczykowie*, 1949

2. *Calcididocseldia Wielkopolskiego Parku Narodowego*, na odwrocie:

Die Chalcididocecidien des Grosspolnischen Naturparks Zusammenfassung, b. d.

3. *Czerwiec Wielkopolskiego Parku Narodowego*, na odwrocie: *Poznański Oddział Komisji Fizjograficznej PAU. Sprawozdanie z czynności z lat 1931–1932 i 1932–1933*, 1933

4. *Fragmenty artykułu o zwierzętach Wielkopolskiego Parku Narodowego*, b. d.

5. *Materiały do fauny i flory Wielkopolskiego Parku Narodowego*, b. d.

6. *Mączliki* /Aleurodidae/ *Wielkopolskiego Parku Narodowego*, b. d.

7. *O grzybach Wielkopolskiego Parku Narodowego* (fragmenty pracy, notatki, materiały warsztatowe), b.d.

8. *Roślinność puszczykowskiego zsympiska śmieci. Przyczynek do flory Wielkopolskiego Parku Narodowego*, po 1955 roku
9. Trzy rzadkie twory geologiczne stwierdzone w *Wielkopolskim Parku Narodowym* (3 fot.), b. d.
10. *U kolebki państwa polskiego. Fakty i domysły*, na odwrocie: *Obcy element roślinności Wielkopolskiego Parku Narodowego*, b. d.
11. *Warta wschodnią granicą Wielkopolskiego Parku Narodowego*, b. d.
12. *Wielkopolski Park Narodowy a turystyka* b. d.
13. *Wielkopolski Park Narodowy*. Materiały warsztatowe dotyczące historycznych, etnograficznych i przyrodniczych osobliwości parku, b. d.
14. *Z kroniki leśnej Wielkopolskiego Parku Narodowego*. Bajki zebrał J. W. Szulczewski (bruliony powiastek i legend zebrane z terenu Wielkopolskiego Parku Narodowego), b. d.
15. Mapki z terenu Wielkopolskiego Parku Narodowego, b. d.

ANEKS 4

J. 5. Folklor Wielkopolski i Kujaw

I. Folklor. Sammlung II. Wesele kujawskie, Brudzyń 1900

II. Lecznictwo ludowe, czary, wierzenia demonologiczne, 1900–1935

1. Kamienie w lecznictwie ludowym Wielkopolski i Kujaw
2. O kamieniach piorunowych
3. Sprzedaż ziół na ulicach Poznania, ok. 1935
4. Choroby, zgon i pogrzeb w zwyczajach i przesądach starokujawskich
5. Ślady envontmentów w zabobonach Wielkopolski
6. Kiedy mnie posądzono o znachorstwo
7. „Zło” - wierzenia demonologiczne
8. O zastosowaniu kostek nietoperza

III. Przyczynki do budownictwa ludowego Wielkopolski

1. Gлина jako materiał budowlany Wielkopolski
2. O wielkopolskim budownictwie ludowym
3. O budowlach ludowych Wielkopolski

IV. /brak/

V. Inne

1. Jak powstały nazwy miejscowości Wielkopolski
2. Przygody z parasolem
3. Notatki biograficzne dotyczące prof. C. Knoppe, 1963
4. Lasy Wielkopolski a folklor
5. O obsyłankach

ANEKS 5

J. 6. Folklor Wielkopolski i Kujaw

I. Pieśni, 1845–1945

1. Ze zbioru pieśni kujawskich, 1895–1940
2. Kujawiak i Kujawy w pieśniach, 1895–1938
3. Z Kujaw, ok. 1902

4. Pieśni z melodiami
- II. Utwory wierszowane, 1900–1911
 1. Opowiadania wierszowane
 2. Wiersze religijne
 3. Imiona w piosenkach pałuckich
 4. *Wierszowidła*
 5. Wierszyki i piosenki
- III. Bajki, b.d.

Z kroniki leśnej Wielkopolskiego Parku Narodowego. Bajki podał J. W. Szulczewski
- IV. Opowiadania /b.d./
 1. Opowiadania kujawskie
 2. Opowiadania kaszubskie
- V. Przysłowia i zwroty przysłowiowe, przed 1939 r.
 1. Powiedzonka zebrane w Wielkopolsce
 2. Przysłowia wielkopolskie
 3. Zwroty przysłowiowe
- VI. Folklor obrzędowy, 1938
 1. Wesele kujawskie. Opracował J. W. Szulczewski według notatnika z roku 1901
 2. Kalendarz zwyczajów i obrzędów kujawskich
- VII. Folklor miejski, b.d.
 1. O poznańskich powiedzonkach brukowych

ANEKS 6

- J. 8. Materiały warsztatowe, notatki, zapiski, strzępy artykułów o tematyce ludowej
 1. Demonologia, materiały warsztatowe, notatki (diabły, cioty, demony, kusie kujawskie, duchy pokutujące, siły nieczyste), przed 1939 r.
 2. Fragmenty luźnych notatek i opowiadań, b. d.
 3. *Imiona w piosenkach kujawskich*, na odwrocie: *Przy kolebce naszej fauny i flory*, b. d.
 4. Kalendarz zwyczajów i obrzędów kujawskich, b. d.
 5. Lecznictwo ludowe, rośliny użytkowe i uprawne, b. d.
 6. O bursztynie kujawskim, b. d.
 7. O końcu świata i śpiącym wojsku, b. d.
 8. O miodzie, b. d.
 9. Nazwy miejscowości w Wielkopolsce, b. d.
 10. Pieśni ludowe, b. d.
 11. Przyroda w powieściach kujawskich. Zbiór powiastek ludowych (materiały warsztatowe, notatki do artykułu), b. d.
 12. Przysłowia ludowe, na odwrocie: Rysunek roślin
 13. Składkowskiego malowanie płotów, 1939
 14. Słowniczek wyrazów ludowych, b. d.
 15. Wypisy z pamiętników i sztambuchów młodzieży szkolnej (materiały warsztatowe), b. d.
 16. Zbiór powiastek i podań ludowych (materiały warsztatowe), b. d.
 17. Zbiór powiastek i podań ludowych, (materiały warsztatowe), b. d.

18. Zwierzęta w mianownictwie, przesądach i zwyczajach staro-kujawskich, b. d.
19. Ilustracje do bajek i powiastek, (ołówki i kredka), b. d.

ANEKS 7

- J. 9. Notatki przyrodnicze, spisy roślin, miejsca, występowania roślin i zwierząt
1. Botanika, zoologia, materiały warsztatowe, notatki, opisy, b. d.
2. Botanika, zoologia, materiały warsztatowe, notatki, opisy, b. d.
3. Notatki przyrodnicze, wypisy, fragmenty artykułów, spisy roślin i zwierząt, b. d.

ANEKS 8

- J. 10. Zapiski przyrodnicze, notatki z obserwacji, opisy roślin
1. Choroby zwierząt, metody leczenia, b. d.
2. Herbar Posener Pilze, 1909–1911, /fragment/
3. Miód. Nazwa. Gatunki miodu nektarowego. Fałszerstwa, b. d.
4. Mszyce. Materiały warsztatowe, b. d.
5. Notatki przyrodnicze dotyczące mszyc i mszycowatych, b. d.
6. *Nibykwiat*, b. d.
7. Notatka z lutego 1951 roku dotycząca poprawek w tekście pracy: *Wykaz roślin naczyniowych wielkopolski*, Puszczykowo, 1951
8. O profesorze Edwardzie Lubicz–Niezabitowskim, fragmenty pracy, b. d.
9. O żółwiach w Wielkopolsce, fragment, b. d.
10. Paleontologia, b. d.
11. Roślinność Gorzowa Wielkopolskiego, ok. 1950
12. Verzeichnis der gefangenen Käfer im Kasten. B. Jahre 1906–1907
13. Z badań nad fauną motyli Poznania, b. d.
14. Fizjografia, notatki biologiczne różne

ANEKS 9

- J. 11. Wypisy i notatki z obserwacji i badań przyrodniczych
1. Z przyrody. Szulczewski. Muzeum Wielkopolskie: notes z zapiskami przyrodniczymi, z Palmiarni, z wypisami, z adresami przyrodników, planami wycieczek krajoznawczych, spisami roślin, ok. 1926–1933
2. Drobne notatki przyrodnicze, notes, b. d.
3. *Land und Süßwasser. Asseln aus den Umgebung Hamburg* von Dr. W. Michaelson, Hamburg 1897, broszura przepisana przez J. W. Szulczewskiego, po 1897 r.
4. *Diarium für Szulczewski*, Brudzyń, zeszyt, 1909
5. Notatki przyrodnicze, Puszczykowo, notes, 1962

ANEKS 10

- J. 12. Mapy, fotografie przyrodnicze, ilustracje roślin i szkodników roślin
1. Fotografie przyrodnicze, b. d.
2. Ilustracje roślin i szkodników roślin wykonane przez autora spuścizny do artykułów i prac przyrodniczych (ołówki i kredka) b. d.

3. Mapki, b. d.

- Fauna Pomorza Polskiego
- Katowice, plan centrum miasta
- Mapa Wielkopolski stwierdzonych znalezisk monet rzymskich
- Okręgi klimatyczne
- Podział województwa poznańskiego na leśne obwody nasienne
- Poznań w granicach obecnych
- Poznań w połowie XVI wieku
- Projektowany system zieleni miasta Poznania

4. Rośliny rozpowszechniane przez ptaki

5. Stanowisko *lyconodium complanatum*, plan

6. Nierozpoznany rysunek techniczny, j. niem.

ANEKS 11

J. 15. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej i społecznej

1. Materiały działalności organizacyjno-naukowej na uczelniach wyższych, w towarzystwach naukowych i na zjazdach, 1926–1957
 - a. Ogród Botaniczny w Poznaniu
 - b. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
 - c. II zjazd Słowiańskich Geografów i Etnografów
2. Materiały dotyczące pracy dydaktycznej na kursach wakacyjnych dla nauczycieli oraz Państwowych Kursach Ogrodnictwa, 1925
3. Materiały działalności Komisji Ochrony Przyrody, 1954

ANEKS 12

J. 18. Życiorysy autorskie, bibliografie prac własnych, zapiski biograficzne, materiały gospodarcze.

1. Życiorys i bibliografia prac własnych, życiorys w latach 1879–1960
2. Prace przyrodnicze i ludoznawcze. Bibliografia prac publikowanych, 1901–1926
3. Spis publikacji J. W. Szulczewskiego z Puszczykowa, 1901–1958
4. Fragmenty notatek autobiograficznych, b.d.
5. *Zur Abschiedsfeier der ersten Seminar-Abiturienten des Königl. Lehrer-Seminars Schneidemühl. Kaiserhof, Donnerstag den 25. Juni 1903*
6. Materiały gospodarcze, sprawozdanie z zasiłku otrzymanego z PAU na badania fizjograficzne na rok 1948, 10. 12. 48 r.; Szkic rozkładu izb w jednorodzinym domu w Puszczykowie, b. d.
7. Pozwolenie władz okupacyjnych na przejazd koleją, bilet kolejowy wielokrotny na trasie Poznań-Puszczykowo, 1941, 1942
8. Oświadczenie Szulczewskiego w sprawie prof. Otto Tumma, 1947
9. Fotografie zbiorowe i indywidualne, nierozpoznane, b. d.

ANEKS 13

J. 19. Korespondencja wychodząca i wpływająca oraz nadawcy nierozpoznani

Berg Maria 1968 1.1

Bielecka Janina	1947	1.1
Bloch A.	1925	1.1
Bogacki, wójt gminy Puszczykowo	1945	1.1
Brzęk Gabriel, UMCS	1947–1968	1.2
Burszta Józef	1963, b.d.	1.2
Dzięczkowski Andrzej	1966–1968	1.2
Finanzamt Posen-Land	1942	1.1
Frycz Stefan	1954	1.1
Garbowski L.	1926	1.1
Gminna Rada Narodowa w Puszczykowie	1951	1.1
Grochmalicki Jan Gabriel	1925	1.1
Gumowski Marian, dyr. Muzeum Wielkopolskiego	1925–1930	1.2
Jakubski Antoni Władysław	1925–1927	1.2
Janusz[?]	1925	1.1
Jaśkowiak Franciszek, PTTK	1949	1.1
Kaczmarek A.	1959	1.1
Kaczmarek? (Keiser Friedrich Museum)	1909	1.1
Kapuściński Stanisław	1958	1.1
Katedra Etnologii UAM	1964	1.1
Kawecki Zbigniew, SGGW	1968	1.1
Komisja Geograficzna PAU	1924–1927	1.3
Komiteta Organizacyjny II Zjazdu Słowiańskich Geografów i Etnografów	1926–1927	1.13
Lutosławski Jan	1948	1.1
Mieroszewicz E. PTTK	1960	1.1
Mikołajczak-Przyborska Barbara	1959	1.1
Niezabitowski–Lubicz Edward	1925	1.1
Obodyński Jan	1935	1.1
Pawłowski Stanisław	1927	1.1
Pigoń Stanisław	1944	1.1
Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej	1950	1.1
Sawicki Ludomir, PAU	1922, b.d.	1.2
Simm Kazimierz Jan	1952	1.1
Suchodolski Bogdan	1947	1.1
Sumiński	1969	1.1
Szafran Helena	1967–1968, b.d.	1.3
Szapranowa	1957	1.1
Świrko St., „Literatura Ludowa"	1964–1965	1.3
Weymann Stefan	1951	1.1
Wrak T.	1935	1.1
Wydział Komunikacji Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu	1947	1.1
Znamierowska–Prüfferowa Maria	1968	1.1
Nadawcy nierozpoznani	1925–1942, b.d.	1.3

Korespondencja wychodząca i adresaci nierozpoznani

Burszta Józef UAM	1963–1969, b.d.	1.3
Adresaci nierozpoznani	1935–1965, b.d.	1.7

ANEKS 14

- J. 20. Broszura i artykuły prasowe poświęcone osobie i dorobkowi J. W. Szulczewskiego
1. Burszta Józef, *Dorobek folklorystyczny regionalisty Jerzego Wojciecha Szulczewskiego (1879–1969)*, ksero art. w: „Lud”, t. 54/1970, s.168–175
 2. Dzieczkowski Andrzej, *Jerzy Wojciech Szulczewski. Kujawsko–Wielkopolski etnograf, fizjograf i pedagog, 1879–1969*, Strzelno 1977
 3. Łysiak Wojciech, *Jerzy Wojciech Szulczewski jako dokumentalista literatury popularnej*, ksero art. w: „Literatura Ludowa”, R. 33, I–II, 1939, nr 1, s. 43–52
 4. Łysiak Wojciech, *O potrzebie wydania prac etnograficzno-folklorystycznych J. W. Szulczewskiego*, „Kronika Wielkopolski”, Nr 4/1992, s. 42 i n.

ANEKS 15

J. 21. Korespondencja osób obcych		
Denizot A. do Ricke	1909	1.1
Dowżenko A. prof. Instytutu Psychoneurologicznego w Pruszkowie do prof. Hansa Bammera	1933	1.1
Krause Otto do Gewerbebeförderungsstelle Wartheland	1941	1.1
Smoleński Jerzy do komisji Geograficznej PAU	1934	1.1
Listy do Otto Krausego:		
Gewerbebeförderungsstelle Wartheland,	1941	1.1
Krämer Artur	1942	1.1
Stadtwerke der Bauhauptstadt Posen.	1943	1.1
Grundstückgesellschaft für den Reichsgau Wartheland, Posen	1944	1.1
Betonsteinwerk Posen	1944	1.1
Nadawca i adresat nierozpoznany	b.d.	1.1

ANEKS 16

- J. 23. Nadbitki z czasopism z biogramami naukowców, prace z dedykacjami dla twórcy spuścizny
1. Baudyš E., *Za inženýrem Josefem Řihou*, nadbitka z: „Ochrany rostlin” R. 13, 1933,
 2. Brzęk Gabriel, *Złoty wiek ornitologii polskiej*, Wrocław 1959 Warszawa
 3. Grochmalicki J., *Benedykt de Nałęcz Dybowski. 30 IV 1833–31 I 1930*. Lwów 1930
 4. Tegoż, *Benedykt de Nałęcz Dybowski*, Poznań 1930
 5. Tegoż., *Benedictus de Nałęcz Dybowski*, Warszawa 1931
 6. Hellén W., *In memoriam. Dr. Wilhelm Petersen. Arnold Oorti*, nadbitka z „Notulae Entomologicae”, XIII, 1933
 7. Bolesław Hryniewiecki, *Emil Godlewski (senior). Wspomnienie pośmiertne*, Warszawa 1933
 8. Hryniewiecki Bolesław, *Nekrologia. Stanisław Wyslouch (1875–1927). Wspomnienie pośmiertne*, odbitka z „Acta Societatis Botanicorum Poloniae”, Vol. 8, Nr. 3/4, 1931

9. Jaczewski T., *Nekrologia. Dr Kazimierz Gajl. (Wspomnienie pośmiertne)*, nadbitka z Polskiego Pisma Entomologicznego, T. 13, z.1–4
10. Kostanecki T.: *Ś. p. Antoni Dohrn*, odbitka z „Wszechświata”, Warszawa 1910
11. „Polskie Pismo Entomologiczne”, T. 10, z.1, 1931, Lwów 1931
12. Sł. M., *35-lecie działalności naukowej Prof. Zygmunta Mokrzeckiego*, Lwów 1927
13. *Spis publikacji prof. Zygmunta Atanazego Mokrzeckiego*. Zestawił inż. Władysław Łomnicki, odbitka z „Polskiego Pisma Entomologicznego”, T. 6, z.1–2, 1927
14. Pluciński Karol, *Kazimierz Flip Wize*, nadbitka ze „Sprawozdań PTPN za III i IV kwartał 1955 r.”
15. Szafranówna Helena, *Przyczynki do historii badań flory poznańskiej*, Poznań 1933
16. Teichel J. W., *Unsere Nährstoffe. (Biochemische Betrachtungen)*. Sonderabdruck aus der „Bost reisender Raufleute Deutschlands”
17. Tumm Otto, *Aus der Vereinsgeschichte. Nachruf: Professor Julius Hammling*, Posen 1937 (2 egz.)